

VATANDAŞLARIMIZIN GÜNEY IRAK'A SEYAHATLERİNDE DİKKAT ETMELERİNDE FAYDA BULUNAN HUSUSLAR

GÜNEY IRAK'TA BUNLARI YAPIN

- Güney Irak'a yapacağınız seyahatten T.C. Basra Başkonsolosluğuna bilgi verin. Edinmek istediğiniz bilgileri sorun. Bölge ve mevcut işler konusunda önceden bilgi derleyin.
- T.C. Basra Başkonsolosluğunca her türlü sorunuza cevap verilecek ve ihtiyacınız durumunda çeşitli konularda yardımcı olunacaktır. Bu itibarla Basra'ya geldiğinizde Başkonsolosluğu ziyaret edin.
- Havaalanında sorunuz olduğu takdirde T.C. Başkonsolosluğunu arayın. Basra havaalanı şehir merkezine 1 saat mesafededir. Basra'dan ayrılırken iki saat öncesinden havaalanında olun.
- Şehirde Basra International (5 yıldızlı), Menavi Paşa (4 yıldızlı), Kasr-ı Sultan (3 yıldızlı), Merbed, Cundeyi, gibi çok sayıda otel vardır. Fuar ve konferans dönemleri haricinde otellerde genellikle yer bulunmaktadır. Şehir merkezindeki bu otellerde ikamet edebilirsiniz.

- Basra Yatırım Komisyonu (www.investbasrah.com) ile temas ederek yerel ekonomi ve mevcut iş imkanları hakkında bilgi edinin.
- Üstlendiğiniz projelerin detaylarını sözleşmelerinizde kayıt altına alın. Mümkün olduğu takdirde sözleşmenizi yerel bir avukata inceletin. Sözleşmelerinizde ikamet vb. izinlerin karşı tarafça alınmasını hükme bağlayın.
- Yerel ortaklarınızı seçerken Basra'daki T.C. Basra Başkonsolosluğu ile irtibat halinde olun.
- Basra'ya gelirken firmanızla ilgili, mümkünse Arapça dilinde tanıtıcı broşür, medya vb. materyalleri beraberinizde getirin.
- Yerel fuarlara katılım sağlamaya özen gösterin.
- Fuarlarda veya münferit olarak tanıştığınız potansiyel iş ortaklarınız ile sözlü olarak vardığınız mutabakatların bağlayıcılığının bulunmadığını dikkate alın. Sizinle irtibat kurulmasını beklemek yerine uygun bir süre sonra muhataplarınızla kendiniz irtibat kurun.
- Bankacılık işlemlerinde uluslararası ortakları bulunan Daresselam (Bank of Kuwait), İttihad (HSBC) gibi bankaları tercih edin.
- Beraberinizde görüşmelerinizde hediye olarak sunmak üzere lokum, kahve, çini vb. küçük hediyeler bulundurun.
- Yerel firmalar ile çalışan statüsüyle çalışacak iseniz, görev tanımınız, yükümlülükleriniz ve ücret gibi konuları sözleşme ile kayıt altına alın.

- Gündelik hayatta kullanacağınız nezaket sözcüklerinin Arapça karşılıklarını öğrenin. Yerel halk ile selamlaşmaktan kaçınmayın.
- Güney Irak'ta nezaket en değer verilen unsurlardandır. Bu bağlamda takdir, övgü, teşekkür ve iltifat sözcüklerini sıkça kullanın.
- Kıyafet tercihinizi yaparken Basra'daki hava sıcaklığının yaz aylarında çok yüksek olduğunu, bununla birlikte muhafazakar bir çevrede olduğunuzu dikkate alın (söz gelimi şehirde şortla dolaşmayın). İş kadınlarımızın kıyafetlerinin de mazbut olmasına dikkat etmeleri uygun olacaktır.
- Hastalandığınız takdirde T.C. Başkonsolosluğuyla temasa geçin.
- Döviz bozdurma işlemlerinizi yetkili sarraflardan yaptırın.
- Her türlü soru için Basra Başkonsolosluğunu arayabileceğinizi aklınızda tutun.

T.C.BASRA BAŞKONSOLOSLUĞU

TEL: 0312 218 60 12 (VOIP) / +964 781 284 20 55

e-posta: basra.bk@mfa.gov.tr

El Bradiye 319. Mah. 7.Sok No:10

Basra / Irak

GÜNEY IRAK'TA BUNLARI YAPMAYIN

- Irak'ta şahsınıza ve çalışanlarınıza ait vize, ikamet ve çalışma izni gibi belgeleri zamanında ve eksiksiz temin etmeyi ihmal etmeyin.
- Devlet kurumlarının, güvenlik güçlerinin fotoğrafını çekmeyin. Güvenlik güçlerinin ikazlarını dikkate alın. Gözaltına alınmanız halinde güvenlik güçlerine direnmeyin, T.C. Basra Başkonsolosluğunun bilgilendirilmesini talep edin. Mutlaka Başkonsolosluğa haber iletmeye çalışın.
- Yerel otoritelerin uygulamaları hakkında tartışmaya girmeyin. Keyfi uygulamaya maruz kaldığınızı düşünüyorsanız, Başkonsolosluğumuz ile temasa geçin.
- Irak'ın kültür ve adetleri ülkemize yabancı değildir. Bunu göz önünde bulundurun. Yerel adetler ile ters düşecek veya yerel halkta alınganlık yaratacak davranışlarda bulunmayın.
- Dini konularda tartışmaya girmeyin. Kesinlikle küçük görmek veya aşağılamak gibi dini konularda incitici tavırlar sergilemeyin.
- Kişisel olarak silahlanmayın. Bir şekilde silah taşıma izni almışsanız aleni şekilde taşımayın.
- Halka açık yerlerde alenen içki kullanmayın.
- İkramları reddetmeyin. İkram olunan içecek ve yiyeceklerin hijyen koşullarından şüphe ettiğinizi belirten davranışlarda bulunmayın. Tereddüt ettiğiniz

hallerde rahatsızlık bahanesini ile ikramı nazikçe reddedin.

- **Alışverişlerinizde abartılı olmayacak biçimde pazarlık edebilirsiniz. Irak'ta üretilen mal ve malzeme olmadığından genellikle Çin yapımı ikinci kalite mallar piyasada hakimdir. Satın alınan malın garantisi ve iadesi yoktur. Bu bakımdan buradan hediyelik eşya, hatıra eşyası veya elektronik eşya alınmaması uygun olur.**
  - **Şehir dışı seyahatlerinizi tek başınıza yapmayın.**
-

10 ADIMDA BASRA

1. ADIM : IRAK VİZESİ

En az altı ay geçerli umuma mahsus pasaport(UMP) hamili vatandaşlarımızın **havayolu ile** seyahatlerinde Basra'ya girişte havaalanlarında kaşe vize almaları mümkündür. Bununla birlikte arzu edildiğinde, Irak vizesini Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesinden veya İstanbul'daki Irak Başkonsolosluğundan almak da mümkündür.

UYARILAR:

- Havaalanında vize alma kolaylığı, yalnızca UMP hamili vatandaşlarımıza sağlanan bir imkandır. Bu nedenle Hususi Pasaport (Yeşil Pasaport) hamili vatandaşlarımızın Ankara'daki Irak Büyükelçiliği veya İstanbul'daki Irak Başkonsolosluğundan vize almaları zorunludur.
- Havaalanında vize kolaylığı uygulaması, yalnızca Irak'a havayolu ile seyahatlerde geçerlidir. Başka bir deyişle, Irak'a karayolu ile seyahat edecek vatandaşlarımızın kara sınır kapılarında vize almaları imkanı bulunmamaktadır. Bu nedenle karayoluyla Irak'a gelecek olan vatandaşlarımızın, Kuzey Irak dışına çıkacaklarsa muhakkak önceden vize almaları gerekmektedir.

2. ADIM : BASRA'YA SEYAHAT

a. Havayolu ile:

İstanbul Atatürk Havaalanından Basra Uluslararası Havaalanına Irak Havayolları ile her Çarşamba doğrudan uçuş ile ulaşmak mümkündür. Türk Havayollarının da önümüzdeki dönemde İstanbul – Basra uçuşlarına başlaması beklenmektedir.

Ayrıca aktarmalı olarak İstanbul – Bağdat (THY ile) - Bağdat – Basra (Irak Havayolları ile) güzergahı da mümkündür.

Doğrudan uçuşlara ek olarak aşağıdaki çizelgede, bölgedeki farklı merkezlerden Basra'ya uçuş imkanları görülmektedir.

Güzergâh	Firma	Gün	Yön	Fiyat
İstanbul – Basra	Irak Havayolları	Çarşamba	Tek yön	415 \$
			Çift yön	695 \$
Dubai – Basra	Emirates	Pazartesi Çarşamba Perşembe Cumartesi	Tek yön	425 \$
			Çift yön	675 \$
Dubai – Basra	Irak Havayolları	Pazartesi Cuma	Tek yön	265 \$
			Çift yön	435 \$
Dubai – Basra	Jupiter	Perşembe Pazar	Tek yön	250 \$
			Çift yön	395 \$
Şam – Basra	Irak Havayolları	Pazartesi	Tek Yön	315 \$
			Çift yön	535 \$
Şam – Basra	Cham Wings Havayolları	Çarşamba	Tek Yön	315 \$
			Çift yön	535 \$
Beyrut – Basra	Irak Havayolları	Salı	Tek Yön	290 \$
			Çift yön	505 \$
Amman – Basra	Ürdün Havayolları	Pazartesi Çarşamba Perşembe Pazar	Tek Yön	450 \$
			Çift yön	850 \$
Bağdat – Basra	Irak Havayolları	Pazartesi Çarşamba Cuma	Tek Yön	76 \$
			Çift yön	152 \$
Erbil – Basra	Irak Havayolları	Cumartesi	Tek Yön	212 \$
			Çift yön	380 \$

* Belirtilen günler ve fiyatlar havayolu şirketi tarafından değiştirebilmekte olduğundan, güncel uçuş bilgileri için uçuş öncesinde sözkonusu firma ile irtibat kurunuz.

** Belirtilen fiyatlar, yalnızca aktarma yapılacak şehir – Basra güzergahının fiyatlarıdır.

b. Karayolu ile:

Basra'ya Habur Sınır Kapısından Irak'a geçildiğinde Musul-Bağdat-Amara-Basra güzergahından ve Abadan'dan (İran) Basra sınır kapısından geçerek karayolu ile ulaşmak mümkündür.

UYARILAR:

- Irak'a üçüncü ülkelerden aktarmalı olarak seyahat edildiğinde, aktarma yapılacak ülkelerin Türk vatandaşlarına yönelik farklı vize uygulamalarının olabileceği dikkate alınmalıdır.
- Basra'daki kara hudut kapılarından şehir merkezine ticari ulaşım araçları bulunmamaktadır. Bu nedenle Basra civarındaki merkezlere havayolu ile ulaşım karayoluyla Basra'ya seyahat edecek vatandaşlarımızın Basra'daki bağlantıları ile ulaşım planlaması yapması gerekmektedir.

3. ADIM : HAVAALANINDAN BASRA KENT MERKEZİNE ULAŞIM

Basra Havaalanından kent merkezinde haftanın her günü servis otobüsü ile ulaşmak mümkündür. Servis otobüsünün kalkış saatleri uçuş zamanlarına göre tespit edilmektedir. Bir diğer alternatif olarak, ticari taksiler ile havaalanından kent merkezine ulaşmak mümkündür. Ticari taksilere, Havaalanı giden yolcu terminalindeki danışma bankosundan ulaşılabilir. Diğer yandan Basra'da temas edilecek kişilerin misafirlerini havaalanında karşılayarak şehre götürmeleri genel bir uygulamadır. Mevcut otellerin ise havaalanı servis otobüsü uygulaması bulunmamaktadır. Herhangi bir ulaşım aracı temin edilemediği takdirde Başkonsolosluğumuzdan yardım istenmesi yararlı olacaktır.

4. ADIM : BASRA'DA KONAKLAMA İMKANLARI

Basra'da Türkiye standartlarında otel bulmak mümkündür. Dört yıldızlı Menavi Paşa Oteli ile "eski Sheraton" olarak da bilinen beş yıldızlı Basra International Hotel'in Türk vatandaşlarınca en çok tercih edilen seçeneklerdir.

Hotel	Tek Kişilik fiyat	Çift kişilik fiyat	Adres
BASRAH INTERNATIONAL HOTEL(ESKİ SHERATON) (*****)	224 ABD Doları	280 ABD Doları	El Korniş Caddesi Tel : +964 7702085336
MNAWI BASHA (****)	127 ABD Doları	150 ABD Doları	Menavi Paşa Bölgesi Tel : +964 7801005555 +964 7703135555
EL UYYUN (***)	40 ABD Doları	50 ABD Doları	İstiklal Caddesi Tel : +964 7806313880
EL ZİYAFE (***)	55 ABD Doları	70 ABD Doları	İstiklal Caddesi Tel : +964 7804500976
CUNDİYAN (***)	40 ABD Doları	45 ABD Doları	İstiklal Caddesi Tel : +964 7801036560

5. ADIM : BASRA'DAKİ RESTORANLAR

4. Adımda tanıtılan otellerin tamamında müşteriler için kahvaltı, öğle ve akşam yemeği imkanı sağlanmaktadır. Bunların dışında tercih edilebilecek restoranlar aşağıda sıralanmıştır.

Hamdan	Bureyha Mahallesi – Al-Saadi Caddesi
Zad EL Hayr :	Cezayir Caddesi Tel : +964 7604000009 / +964 78013866666
New Popeye	Cezayir Caddesi Tel : +964 7801000955 / +964 7901369750
Al Tazaj	Cezayir Caddesi Tel : +964 7811111828
Aldala Restoran	El Korniş Caddesi Tel : +964 7712503333 / +964 7800006355
Al- Jabal	Vatan Caddesi

6. ADIM : BASRA'DA ŞEHİRİÇİ VE ŞEHİRLERARASI ULAŞIM: ARAÇ KİRALAMA

Basra'da toplu taşıma imkanı son derece kısıtlıdır. Ticari taksilerden ise, Türkiye'deki durak bağlantısı sistemi olmadığından, ancak kişisel irtibat ile istifade edilebilmektedir. Bu taksilere ulaşmanın en pratik yolu, Basra Havaalanı giden yolcu terminalindeki danışma bankosuna başvurmak veya konakladığınız otel görevlilerinden yardım istemektir. Basra trafiğinde yoldan da taksi durdurmak mümkündür. Ancak güvenilir taksiler daha ziyade otellerden sağlanmaktadır.

Ticari taksilere alternatif olarak en sağlıklı ve devamlılık arzeden seçenek, şoförlü araç kiralamaktır. Bu yöntemin Basra'ya iş amacıyla gelen ve civar illere de seyahat eden kişilerce sıkça tercih edildiği görülmektedir. Kiralama ücretleri araçla seyahat planlamasına göre değişmekle birlikte genel olarak günlük **75** dolar karşılığında şoförlü araç kiralamak mümkündür. Uluslararası alanda bilinen araç

kiralama şirketleri Basra'da mevcut olmadığından, araç kiralamak genel olarak şahıslar aracılığıyla yapılabilmektedir.

Aşağıdaki irtibat noktalarından araç kiralamak mümkündür.

Martin Nezar	Tel : +964 7710810956
Nezar Arabu	Tel : +964 7801217236
Abbas Abdulrazak	Tel : +964 7704666092
Hüseyin Ali	Tel : +964 7703149811
Usud El Rafideyin güvenlik firması	Tel : +964 7901944129

7. ADIM : TERCÜMAN İMKANLARI

Basra'da, özellikle iş çevrelerinde, İngilizce kullanımı zaman zaman mümkün olabilmekle birlikte günlük hayatın idamesi ve iş görüşmesi yapılabilmesi için Türkçe-Arapça çeviri desteği almak gereklidir. Bu nedenle, özellikle iş görüşmesi için Basra'ya gelen vatandaşlarımızın beraberlerinde muhakkak Arapça bilen personel veya tercüman ile bölgeye seyahat etmeleri yararlı olacaktır. Türkmen soydaşlarımızın Türk vatandaşlarına tercüme hizmeti verdikleri bilinmektedir, ancak Basra'da yaşayan Türkmenlerin çok az sayıda olması nedeniyle Basra'ya seyahat etmeden önce muhakkak bir tercümanla anlaşmış olunması gerekmektedir.

Irak'a gelen Türk vatandaşlarına çevirmen bulunması konusunda yardımcı olduğu bilinen, Bağdat'taki Türkmen Kardeşlik Ocağına **+964 790 2204075** numaralı telefonda ulaşılabilir.

8. ADIM : İKAMET VE ÇALIŞMA İZİNLERİ

10 günü geçmeyecek ziyaretler için ikamet iznine gerek yoktur.

a. İkamet izni:

Irak ulusal mevzuatı gereğince, Irak'a gelen yabancıların geçerli vize süreleri bulunsa dahi **10 gün içinde ikamet izni almaları zorunludur**. Bunun için Irak hastanelerinde yaptırılacak bir kan tahlili sonuç belgesi ve Irak'a girişi yaparken kullanılan pasaport ile birlikte illerdeki İkamet Müdürlüklerine başvurmak gerekmektedir. Bir defa bu prosedürü uygulayanların ikinci ve daha sonraki ikamet izni başvurularında kan tahlili yaptırmalarına gerek yoktur. Gerekli prosedürün tamamlanmasının ardından

azami 3 aylık geçici ikamet izni alınabilmektedir. **Bu ikamet iznini alan yabancıların yurtdışına çıkış yapmaları halinde ikamet izni geçerliliğini yitirmekte, Irak'a müteakip girişte yeniden ikamet izni alınması gerekmektedir.**

Özellikle devlet kurumları ile iş yapan firmalarda çalışanlar için 3 aylık, 6 aylık ve 1 yıllık müteaddit girişli ikamet izni alınabilmektedir. Söz konusu izinler, süresinden bağımsız olarak 200 dolar tutarındadır.

Uzun süreli, müteaddit girişli ikamet izinlerinin alınması için,

- Beraber çalışılan devlet kurumuna yazılacak bir resmi yazı ile çalışanlar için ikamet izninin alınmasının talep edilebilir,

- Veya devlet kurumu ile yapılan iş sözleşmesinin bir örneği ile ikamet dairesine yazılı müracaatta bulunulabilir. Görüşülen Irak makamları, devlet kurumlarından gelen taleplerin öncelikli olarak işleme alındığını ve sürecin çok daha kısa zamanda tamamlandığını ifade etmektedirler.

İkamet izni alan yabancılara ikamet kimliği verilmemekte, bunun yerine pasaporta vize etiketine benzer bir ikamet etiketi yapıştırılmaktadır.

Irak'ta buldukları süre içinde 10 günü doldurdukları halde gerekli ikamet iznini almamış olan yabancılar, Irak makamlarınca "ülkede kaçak olarak bulunan kişi" şeklinde değerlendirilmektedir ve haklarında hukuki işlem yapılmaktadır.

b. Çıkış İzni:

Irak'ta ikamet izni olarak 10 günden fazla kalan yabancıların Irak'tan ayrılışlarında, "çıkış vizesi" olarak da bilinen ikamet iptali işlemini yaptırmaları gerekmektedir.

c. Çalışma İzni:

Irak mevzuatı uyarınca,

- Diplomatik misyonlarda çalıştırılan işçiler,

- Irak hükümeti için çalışan yabancılar,

- Uluslararası anlaşmalar çerçevesinde Irak'ta çalışan yabancılar ve

- Tamir, bakım, teknik servis ve danışmanlık gibi gerekçelerle 30 günden kısa süreli çalışmalarda bulunmak için Irak'a gelen yabancı uzmanların dışında Irak'ta kazanç sağlayıcı iş tutan yabancıların çalışma izni alması zorunludur.

Başvuruların başvuru sahibi tarafından bizzat yapılması gibi bir zorunluluk bulunmamaktadır. Mevcut prosedür gereğince,

Başvuru sahibi Irak dışında ise Irak'ın yurtdışı temsilciliklerine doğrudan veya anılan kuruma yerel avukat veya Irak'taki işveren aracılığıyla başvurmak mümkündür.

Yapılan başvuruda,

- Çalışanın özelliklerine ilişkin belgelenmiş bilgilerin,
- Çalışanın adı ve uyruğunun,
- Çalışanın üstleneceği görevin özellikleri ile süresinin ve
- İşverenin adı ve açık adres bilgilerinin temin edilmesi beklenmektedir.

Çalışan başvurunun yapıldığı sırada Irak'ta bulunuyorsa Irak'a yasal yollardan girdiğini belirtir belge (vize) istenmektedir. Bu durumda Irak'a girişi takip eden 7 gün içinde çalışma izin başvurusunun yapılması gerekmektedir.

Prosedürün sonucunda standart uygulama, ilgili kurumun uygun görmesi halinde 1 yıllık çalışma izninin verilmesi yönündedir. Sözkonusu 1 yıl dolduğunda çalışma izni yenilenebilmekte, ancak yenileme işlemi için en geç çalışma izninin bitimine 30 gün kala izin yenileme başvurusunda bulunulması gerekmektedir. Çalışanın 1 yılı doldurmadan görevini tamamlaması veya Irak'ı terk etmesi durumunda, işveren ilgili kurumu bilgilendirerek çalışma iznini iade etmekle yükümlüdür.

Ancak çalışma izni temini çok uzun (6 ay ila bir yıl gibi bir zaman diliminde) sürmektedir.

Resmi makamlardan iş alan firmaların çalışanları için çalışma izinleri bu makamlarca sağlanmaktadır. Bunun da takip edilmesi yararlı olacaktır. Ayrıntılı bilgi için bir avukatla görüşmekte fayda vardır.

9. ADIM : BASRA'DA TEMAS EDİLEBİLECEK KURULUŞLAR

Basra'da gerek firma faaliyetlerinin yürütülmesi, gerekse gündelik hayatın idamesi için yerel bağlantılar kurmak gereklidir. Bununla birlikte, Basra'da yatırım projeleri genel olarak devlet ve kamu kuruluşları tarafından belirlenmekte olduğundan, iş dünyasında etkisi bulunan belirli bazı yerel makamlarla görüşmek yararlı olacaktır.

Bu amaçla,

- Basra Valiliği ve Valiliğin ilgili birimleri,
- Basra İl Meclisi ilgili komiteleri ve yerel milletvekilleri,
- Basra Yatırım Komisyonu,
- Basra Ticaret Odası,
- Basra İşadamları Derneği,

- Basra Sanayi Odası,
- Güney Petrol Şirketi,
- Güney Gaz Şirketi,
- Güney Rafinerileri Şirketi,
- Basra Liman İdaresi gibi kuruluşlar ziyaret edilebilir.

Bu kuruluşlarla temas konusunda gerekli bağlantıların sağlanmasında Basra Başkonsolosluğunun aracı olması mümkündür.

10. ADIM: FİRMANIZIN BASRA'DA FAALİYETE GEÇİŞİ: FİRMA TESCİLİ VE VERGİ DÜZENLEMELERİ

Irak'ta gerek Iraklı gerekse yabancı firmaların faaliyetleri belirli kurallara bağlanmıştır. Bunlardan yabancı firmaların faaliyetlerine ilişkin temel kurallar aşağıda özetlenmiştir.

1. Irak'ta faaliyet gösterecek tüm yabancı firmalar Irak hükümetinden lisans (faaliyet izni) almak zorundadır.

Irak mevzuatı gereğince Irak'ta faaliyet gösterecek yabancı firmaların Irak makamlarınca kayıt altına alınması zorunludur. Söz konusu kayıt işlemi, firmanın statüsüne göre iki alternatif süreçle mümkün olmaktadır. Buna göre firma,

-Merkezi yurtdışında bulunduğu halde Irak'ta bir "temsilcilik ofisi(representative office)" veya "şube (branch office)" açarak bunu Irak makamlarına tescil ettirebilmekte,

-Ya da Irak mevzuatı çerçevesinde, farklı isimle Irak'ta yeni bir firma kurabilmekte veya mevcut bir Iraklı firmaya ortak olabilmektedir.

Bir başka ifadeyle yabancıların, Irak'a firmalarının ticari kimlikleri ile gelerek bir temsilcilik veya şube açmaları veya özel şahıs olarak gelerek bir Iraklı firma kurmaları (veya firmaya ortak olmaları) mümkündür.

Her iki yönetime ilişkin takip edilmesi gereken yasal prosedür farklı olup, güncel prosedür aşağıda maruzdur.

a. Mevcut firmanın Irak temsilcilik ofisinin kayıt prosedürü

Yabancı firmaların Irak'ta kain temsilcilik veya şubelerinin faaliyet sicillerini vermeye yetkili kurum, Irak Ticaret Bakanlığı Yabancı Firma Tescil Dairesidir. Daire, doğrudan başvuru kabul etmediğinden tescil işlemi için öncelikle yerel bir avukat ile anlaşılması gerekmektedir.

Bahse konu işlem için gerekli belgeler,

-Firmanın kendi ülkesindeki kuruluş belgesi (Türkiye’de bağlı bulunduğu ticaret odasından alınacak kayıt belgesi),

-Firmanın Irak’taki temsilciliğinde görevlendireceği temsilcisine vereceği, temsilcinin pasaport bilgilerini de içeren noter onaylı vekaletname,

-Firmanın son yıldaki kar-zarar durumunu gösteren bilanço ve

-Firmanın temsilciliğinin tescil işlemini takip edecek Iraklı avukata verilecek vekaletnameden oluşmaktadır.

Söz konusu belgelerin Türkiye’de geçerli yeminli tercüman tarafından İngilizce ve Arapçaya çevrilerek, sırasıyla T.C. Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Genel Müdürlüğüne ve Irak’ın Ankara Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesine veya Irak’ın İstanbul Başkonsolosluğuna onaylatılması gerekmektedir. Onaylı belgeler daha sonra, firma tarafından anlaşılan Iraklı avukat tarafından anılan daireye iletilecektir. Bu aşamada firma temsilcilerinin Irak’ta bulunması şartı yoktur.

Tescil işlemi 3,5 – 4 ay sürmektedir. Süreç sonunda, Irak makamlarının şube yerine temsilcilik ofisi açılmasına izin verdiği görülmektedir. Temsilcilik ofisinin, ancak firmanın Irak’ta bir iş üstlenerek faaliyete geçmesi ile Irak makamlarınca “şube” olarak kabul edilmektedir.

Irak mevzuatı uyarınca tescil işleminin tamamlanmasının ardından firma tarafından aşağıdaki bilgilerin de ilgili makama bildirilmesi gerekmektedir.

-Hukuk müşaviri olarak belirlenecek Iraklı avukatın adı,

-Belirlenecek Iraklı Mali Müşavirin adı,

-Firma temsilcilik ofisinin faaliyetlerini yürüteceği adres bilgileri,

-Firma tarafından Irak’ta temsilci olarak görevlendirecek yönetici dahil olmak üzere firma temsilciliğinde çalışacak personelin adları.

Söz konusu bilgilerin, firmanın Irak makamlarınca tescil edilmesini takip eden bir ay içinde bildirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde günlük 6.000 Irak dinarı para cezası uygulanmaktadır.

b. Irak’ta yabancıların firma kurmalarına ilişkin prosedür

Irak mevzuatı gereğince, Irak’ta faaliyet gösterecek yabancıların yeni bir şirket kurmaları da mümkündür. Ancak anonim şirketler sadece limitet şirket veya anonim ortaklık şeklinde kurulabilirken, özel şirketler limited şirket, anonim ortaklık, genel ortaklık, kişisel girişim şeklinde adlandırılabilir.

Irak'ta faaliyet gösterecek bir limited şirketin kurulumu için aşağıdaki gerekliliklerin yerine getirilmesi şartı bulunmaktadır.

- Şirket kuruluş senedi

Bu belge şirketin faaliyetine ilişkin temel belge niteliğinde olup aşağıdaki bilgileri içermesi gerekmektedir:

- Şirketin adı, türü ve amacı
- Irak'taki merkez ofisinin adresi
- Kurucusu (veya kurucularının) adı ve uyruğu
- Kurucuların payları ve şirkete katkılarının kaydı

- Asgari sermaye

Şirketin kuruluş aşamasında, Irak'ta faaliyet göstermeye yetkili bir bankada, şirket adına beyan edilebilecek minimum 1.000.000 Irak Dinarı (yaklaşık 100.000 ABD Doları) nakit malvarlığının olması zorunludur. Bu meblağın şirket kuruluş prosedürü boyunca bu hesapta bulunması zorunlu olup, şirket ortaklarının genel toplama katkılarının oranının da şirket kuruluş senedinde belirtilmesi gerekmektedir.

- Hissedarlar

Irak mevzuatı gereğince bir şirketin 25'ten fazla hissedarının olması mümkün değildir. Ancak şirketin yalnızca bir hissedarının olmasının önünde yasal bir engel yoktur.

- Kuruluş belgesi

Yukarıda belirtilen yeterlilikleri haiz girişimlere, Irak Ticaret Bakanlığı Şirket Kayıt Dairesince kuruluş belgesi çıkartılır. Sözkonusu belgenin hazırlanması ile şirket yasal olarak faaliyete geçmiş sayılır. Bütün bu işlemlerin bir avukat aracılığıyla yapılması beklenmektedir. Bu tür şirketlerin de Mali Müşavir göstermesi zorunludur. Iraklı Bakanlıkların birçoğu ihale duyurularını internet sayfalarında duyurmaktadır. Ancak bu ihaleler bir havuzda toplanmamaktadır. Bu nedenle her Bakanlık web sayfasının ayrı ayrı takip edilmesi gerekmektedir.

Irak'taki çoğu yabancı firma için Irak pazarına girmek için en çok tercih edilen yöntem şirketleri temsilen bir özel yerel firma ile anlaşmak ve bu firma aracılığıyla Iraktaki ihale ve pazar bilgilerini tedarik etmektir. Bu yöntem Irak'taki mevcut güvenlik koşulları, devlet işlerinin genellikle Arapça dili dışında yapılamaması, ihalede talep edilen ve sürekli değişen evrakların intikalinin sağlanması ve kimi ilişkilerin daha rahat kurulması gibi pratik sebeplerle hâlihazırda faydalı görülmektedir. Ancak, temsilci atarken temsilcinin sahip olacağı imza yetkisi konusunda dikkatli davranılması, imza

yetkisinin ihale dokümantasyonun takibi ve işe özel zorunlu yetkiler varsa bunlarla sınırlanmasının faydalı olacağı mütalaa edilmektedir.

Yerel firma bulma konusunda Irak Ticaret Bakanlığı ve Irak Ticaret Odaları Federasyonunun görüş ve önerilerinin alınması çok büyük önem arz etmektedir.

2. Irak'ta karmaşık bir vergi sistemi uygulanmaktadır. Tüm firmalar gelir vergisi ödemekle yükümlüdür. Bu oran nispeten düşüktür. Sanayi ve ticaret limited şirketleri ile ortak hisse şirketleri için vergi oranı %15'tir. Ancak her hal ve karda bir vergi uzmanıyla çalışmak gerekmektedir.

3. 2006 Ocak ayında Irak Hükümeti yabancı yatırımcılara teşvikler öngören bir "Ulusal Yatırım Yasası" çıkartmıştır. Buna göre yabancı yatırımcılara bazı vergi muafiyetleri ve yabancı sermayeye mahalli yatırımcılarla eşit muamele edilmesi öngörülmüştür. Şirketlerin teşviklerden yararlanmak için merkezi veya yerel yatırım komisyonlarından belirli projeler için yatırım lisansı almaları öngörülmektedir. Bu bağlamda sağlanacak on yıllık vergi bağışıklığının yanı sıra, lisanslı projeler için karın bütünüün transferi taahhüt edilmiştir. Ayrıca yabancı işçi istihdam etme ve proje için getirilecek mal ve malzeme için üç yıllık ithalat vergisi bağışıklığı tanınmıştır.

Halen güvenilir bankalar şunlardır:

- 1) HSBC + İttihat
- 2) Kuveyt Bank + Daresselam

Bu bankalardan para transferi sorunsuz yapılabilmektedir.

UYARILAR:

- Firmanızın Irak'ta faaliyetleri konusunda Iraklı bir avukat ile çalışmanız, gerek Irak mevzuatının yabancı firmalara getirdiği yükümlülüklerin yerine getirilmesi, gerekse iş bağlantılarının kurulması açısından faydalı olacaktır.
- Firmanızın Basra'da faaliyete geçmesine ilişkin yasal süreç hakkında ayrıntılı bilgi için lütfen T.C. Basra Başkonsolosluğu ile irtibata geçiniz.
- Basra'da bankacılık faaliyetlerinin henüz gelişmemiş olduğunu, bu nedenle ticari faaliyetlerinizde modern anlamda bankacılık hizmetinden faydalanılamayacağınızı dikkate alınız.
- Basra'da faaliyet gösteren ve Başkonsolosluğumuzca da bilinen aşağıdaki avukatlarla irtibat kurulması mümkündür:

Avukat Dr.Burak J. Swaady	Tel : +964 7704925173
Avukat Halil Mustafa	Tel : +964 7801031606
Avukat Ali Talib	Tel : +964 7801395476/+964 7705684936
Avukat Gazi EL Rubeyii	Tel : +964 7801392052